

Διαμελισμός εν ζωή

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ε. ΣΕΚΕΡΗ**

Η από τον υπουργό Ανάπτυξης εξαγγελθείσα «ανάδιάρθρωση του ερευνητικού ιστού» προκάλεσε απορία, λύπη, θυμό και αγανάκτηση στους ερευνητές όλης της Ελλάδος για δύο κυρίως λόγους. Ο πρώτος αφορά τη μεθόδευση: Οι ερευνητές, συμπεριλαμβανομένων πολλών προέδρων Ερευνητικών Κέντρων, έμαθαν τα ήδη εν τάχει και στο σκότος δρομολογηθέντα σχέδια από τον Τύπο. Ούτε στοιχειώδης ενημέρωση και ανταλλαγή γνώμης, ούτε εισηγήσεις αρμοδίων οργάνων, πλήρης περιφρόνηση και απαξίωση των ερευνητών, προσθέτοντας έτσι στη βλάβη και την προσβολή. Σημειωτέον ότι με την πρόσφατη ψήφιση σχετικής τροπολογίας του ν. 1514/85 για οποιαδήποτε ενέργεια σχετικά με τις ανακατατάξεις στα Ε.Κ. αρκούν κοινές Υ.Α. των υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης.

Ο δεύτερος λόγος είναι ουσιαστικός: Πιθανώς, ο κ. υπουργός –το θεωρώ ειλικρινά ως ελαφρυντικό– αγνοεί ότι η έρευνα στη χώρα μας, τα τριάντα τελευταία χρόνια υποχρηματοδοτείται (η μέση δαπάνη για την έρευνα στην Ε.Ε. είναι 1,5-1,9% του ΑΕΠ, ενώ η ελληνική δαπάνη είναι 0,5-0,6%), πράγμα που τεκμηριώνει ότι η έρευνα αποτελεί τον τελευταίο τροχό της αμάξης και ότι η ελληνική πολιτεία, παρά τις βαρύγδουπες διακηρύξεις ότι η έρευνα είναι ο μοχλός ανάπτυξης, δεν το πιστεύει.

Οτιδήποτε σημαντικό έχει γίνει στην έρευνα οφείλεται στις υπεράνθρωπες προσπάθειες της πολυπαθούς τάξεως των ερευνητών, των συνεχώς απαξιούμενων από την Πολιτεία και από τους εκάστοτε «αναμορφωτές» της έρευνας. Οι ερευνητές αυτοί εργάζονται στα λιγοστά ερευνητικά κέντρα της χώρας που εποπτεύονται από το ΥΠΙΑΝ, ενώ το μεγαλύτερο μέρος του ερευνητικού δυναμικού βρίσκεται στα ΑΕΙ. Οι ερευνητές των Ε.Κ. αξιολογούνται σύμφωνα με τον νόμο για την έρευνα και αποδίδουν υψηλής ποιότητας έργο χάρη στις συνεργασίες που έχουν αναπτύξει στις θεματικές περιοχές τους, στις μακροχρόνιες διασυνδέσεις, στη φιλοδοξία να βελτιώσουν τα ινστιτούτα τους και στον ευγενή συναγωνισμό με ομόλογα ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού.

Με αυτόν τον τρόπο αναδύθηκαν τα τρία μεγάλα Ε.Κ. της χώρας, το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, ο Δημόκριτος και το Ίνστιτούτο Τεχνολογίας και Ερευνας, κέντρα πολυκλαδικά –όπως το επιτάσσει η σύγχρονη αντίληψη για τη διάρθρωση των ερευνητικών κέντρων– κέντρα που αποτελούν πολύτιμο κεφάλαιο για τη χώρα μας.

Με την επιδιωκόμενη «ανάδιάρθρωση», ένα κέντρο όπως το ΕΙΕ, το οποίο παίρνω ως παράδειγμα, οδηγείται στον εν ζωή διαμελισμό, αφού περισσότερο από το μισό του αποχωρίζεται, τα δε αποκοπτόμενα μέλη διασπείρονται προς βορράν και νότον της Αττικής. Ο κ. υπουργός, έχοντας εισηγήσεις ασφαλώς από μη επαίοντες ότι τα πολυθεματικά κέντρα είναι ανεπιθύμητα –αλλά τότε γιατί με τις επιδιω-

κόμενες ρυθμίσεις ενισχύεται η πολυθεματικότητα δύο ερευνητικών κέντρων στη Βόρεια Ελλάδα (ΕΚΕΤΑ) και στην Κρήτη (ΙΤΕ);– προχωρεί στην απόσπαση από το ΕΙΕ τριών αξιολογών Ινστιτούτων Θετικής Κατευθύνσεως, εκ των οποίων τα δύο έχουν ονομασθεί προσφάτως, κατόπιν αξιολόγησης από διεθνείς επιτροπές, Ινστιτούτα Αριστείας, καθώς και του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, το οποίο έχει αναδειχθεί σε σημαντικό πόλο πληροφόρησης, εν πολλοίς οφειλόμενο στο ότι είναι σαρξ εκ σαρκός του ΕΙΕ.

Το ότι το ΕΙΕ δικαίως χαιρεί της καθολικής αναγνωρίσεως για τη συμβολή του στον πολιτισμό, τις επιστήμες, την υγεία και την ενημέρωση του κοινού, οφείλεται ακριβώς στην πολυσυλλεκτικότητά του και στο ότι αποτελεί έναν ενιαίο χώρο, ένα ζωντανό κύτταρο, το οποίο η οποιαδήποτε χειρουργική επέμβαση θα νεκρώσει, με καταστρεπτικές συνέπειες στη λειτουργία και απόδοσή του, γεγονός που, μεταξύ άλλων, θα θέσει σε κίνδυνο ειλημμένες κοινοτικές υποχρεώσεις.

Απευθύνομαι στον ευγενή, συμπαθή και ανεγνωρισμένης αξίας υπουργό Ανάπτυξης, οι ιδιότητες του οποίου δεν συνάδουν τόσο με τον χειρισμό όσο και με την ουσία των ενεργειών του. Ο χώρος της έρευνας, δυστυχώς όπως και άλλοι χώροι πολιτισμού και λατρείας, έχει και αυτός τις ίντριγκες του, τα συμπλέγματά του και τις ιδιοτελείές του – αρκεί να αναφερθεί ότι με ευτυχώς αρκετές εξαιρέσεις, γενικοί γραμματείς Ερευνας και Τεχνολογίας, καθώς και υψηλά ιστάμενα μέλη Γνωμοδοτικών Συμβουλίων φρόντισαν κατά τη διάρκεια της θητείας τους να ιδρύσουν ινστιτούτα γύρω από το πρόσωπό τους.

Αλλά και η πολυπόθητη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα δεν θα άφηνε αλώβητη την πολιτική ηγεσία που αφήνει να διατίθενται τα μεγαλύτερα τμήματα χρηματοδοτήσεων στις επιχειρήσεις, χωρίς να αποτιμηθούν τα έργα που τους έχουν αθρόα δοθεί (400 εκατ. περίπου ευρώ από τα 650 εκατ. ευρώ του Γ΄ ΚΠΣ). Ο σύντομος χρόνος ενασχολήσεως του κ. υπουργού σίγουρα δεν ήταν επαρκής για να γνωρίσει εις βάθος τον ερευνητικό περίγυρο και τα συμφέροντα που διαπλέκονται με αυτόν.

Έχοντας αναλάβει διοικητικά καθήκοντα σε θέματα της έρευνας τα τελευταία 30 χρόνια και με τη σχετική εμπειρία, κάνω έκκληση στον κ. υπουργό να αναθεωρήσει το σχέδιό του, ειδικώς στο σημείο που αφορά τον ερευνητικό ιστό της Αττικής και να το συζητήσει με την ερευνητική κοινότητα, προκειμένου να μη γίνουν ανεπανόρθωτες βλάβες στην τόσο ταλαιπωρημένη έρευνα της χώρας μας. Με το υψηλό αίσθημα ευθύνης που τον διακρίνει, ελπίζουμε στη θετική του ανταπόκριση.

* Ομ. καθηγητής Ιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών, πρώην αντιπρόεδρος Εθνικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Ερευνας και Τεχνολογίας.